

Sygn. akt V U 358/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO Stanisław Stankiewicz

Protokolant: Bożena Radziusz

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2013 roku w Białymstoku

sprawy R. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość świadczenia

na skutek odwołania R. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 08 września 2009 roku

Nr (...) -1/15/E1

oddala odwołanie

Sygn. akt V U 358/13

UZASADNIENIE

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 8 września 2009 r. nr (...) -1/15/E1 przyznano R. W. emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym na podstawie art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Następnie decyzją organu rentowego z dnia 15 marca 2012 r. nr (...) odmówiono R. W. prawa do emerytury wskazując, iż wnioskowane świadczenie zostało przyznane wyżej wymienioną decyzją.

Odwołanie od decyzji wniósł R. W. kwestionując ich zasadność.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania od decyzji z dnia 15 marca 2012 r. i odrzucenie odwołania od decyzji z dnia 8 września 2009 r. z uwagi na to, że zostało wniesione po terminie.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku wyrokiem z dnia 11 czerwca 2012 r. oddalił odwołanie od decyzji z dnia 15 marca 2012 r. i odrzucił odwołanie od decyzji z dnia 8 września 2009 r.

Sąd Okręgowy ustalił, iż w dniu 5 sierpnia 2009 r. R. W. urodzony (...) złożył wniosek o przyznanie emerytury w związku z ukończeniem 65 roku życia. Decyzją z dnia 8 września 2009 r. organ rentowy przyznał odwołującemu emeryturę od dnia 1 sierpnia 2009 r. Sąd Okręgowy nie podzielił argumentacji odwołującego, iż składając wniosek z

dnia 5 sierpnia 2009 r., domagał się jedynie przeliczenia części stażowej emerytury i składnika 24% kwoty bazowej. W związku z wydaniem przez organ rentowy decyzji w przedmiocie przyznania prawa do emerytury z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, Sąd Okręgowy wskazał, iż ZUS prawidłowo nie uwzględnił ponownego wniosku o emeryturę z dnia 7 marca 2012 r., podnosząc, że niedopuszczalne jest dwukrotne przyznanie prawa do tego samego świadczenia.

Następnie Sąd Okręgowy stwierdził, iż od czasu nabycia prawa do wcześniejszej emerytury decyzją z dnia 20 maja 2008 r. do daty wydania decyzji z dnia 8 września 2009 r. o przyznaniu emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, R. W. nie podlegał, co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. W konsekwencji nie zostały spełnione określone w przepisie art. 53 i art. 21 powołanej ustawy przesłanki, które warunkują zwiększenie kwoty bazowej. Fakt, że odwołujący mógł podlegać przez co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym po przyznaniu emerytury decyzją z dnia 8 września 2009 r. nie wpływa na wysokość kwoty bazowej. Przepisy wymienionej ustawy wyraźnie wskazują, że okres co najmniej 30 miesięcy dotyczy czasu przed przyznaniem prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy odrzucił odwołanie od decyzji z dnia 8 września 2009 r. stwierdzając, iż wnioskodawca nadmiernie przekroczył termin do wniesienia odwołania (tj. po upływie ponad 2,5 roku od wydania decyzji) określony w art. 477⁹ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy dodał, iż twierdzenia wnioskodawcy, że nie otrzymał zaskarżonej decyzji nie mogły skutkować uwzględnieniem odwołania, ponieważ zdawał on sobie sprawę z istnienia i treści zaskarżonej decyzji. W kolejnych decyzjach, których odwołujący nie kwestionował, ZUS wskazywał kwotę bazową przyjętą do wyliczenia części socjalnej świadczenia oraz podawano symbol świadczenia emerytalnego – E1.

Apelację od wyroku, zaskarżając orzeczenie w całości, wniósł R. W., zarzucając błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy polegające na uznaniu, że jego intencją we wniosku z 2009 r. było przejście na zwykłą emeryturę. Wskazując na powyższe wniósł o:

- uchylenie lub zmianę wyroku poprzez uchylenie decyzji ZUS z dnia 15 marca 2012 r. i przyznanie prawa do przeliczenia składnika socjalnego emerytury, z aktualną kwotą bazową po 30 miesiącach pracy, ewentualnie:
- przywrócenie terminu do wniesienia odwołania od decyzji ZUS z dnia 8 września 2009 r., której nie otrzymał i nie wiedział o jej wydaniu do dnia 4 kwietnia 2012 r. oraz nie obciążanie go kosztami zastępstwa procesowego strony przeciwnej.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem dnia 26 lutego 2013 r. uchylił zaskarżony wyrok w pkt II i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Białymstoku V Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za II instancję (pkt I), oddalając apelację w pozostałym zakresie (pkt II).

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia i wywody prawne Sądu Okręgowego w zakresie braku podstaw do uwzględnienia odwołania od decyzji z dnia 15 marca 2012 r. Natomiast uznał, iż Sąd I instancji niezasadnie odrzucił odwołanie wnioskodawcy od decyzji z dnia 8 września 2009 r. Powołując się na przepis art. 477⁹ § 1 i 3 k.p.c. stwierdził, iż istotne w sprawie było ustalenie, czy i w jakiej dacie odwołujący otrzymał zaskarżoną decyzję, ponieważ termin do wniesienia odwołania liczy się od chwili doręczenia, a nie wydania decyzji. Sąd Apelacyjny podkreślił, iż na priorytet doręczenia decyzji wskazują także przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. W aktach emerytalnych wnioskodawcy brak jest dowodu doręczenia kwestionowanej decyzji przyznającej prawo do emerytury, jak też kolejnych decyzji przeliczających świadczenie. Do odwołania złożonego w przedmiotowej sprawie R. W. złożył natomiast kserokopię zaskarżonej decyzji z dnia 8 września 2009 r., na której widnieje jego oświadczenie o otrzymaniu decyzji w dniu 4 kwietnia 2012 r. Sąd Apelacyjny uznał, iż decyzja została doręczona wnioskodawcy w ostatniej wymienionej dacie, zaś przed tą datą miał prawo przypuszczać, że kolejne wydawane przez organ rentowy decyzje dotyczą przeliczenia wcześniej przyznanej emerytury, przyznanej decyzją z dnia 20 maja 2008 r. Zwłaszcza, iż we wniosku z dnia 5 sierpnia

2009 r. wnioskodawca domagała się także przeliczenia wysokości emerytury wcześniejszej, którego to przeliczenia organ rentowy dokonał decyzją z dnia 13 sierpnia 2009 r., doręczoną wnioskodawcy.

Reasumując w ocenie Sądu Apelacyjnego nie doszło do przekroczenia terminu, a opóźnienie w złożeniu odwołania nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego i odwołanie z dnia 6 kwietnia 2012 r. zostało złożone w terminie. W związku z tym brak było podstaw do odrzucenia odwołania. Sąd Apelacyjny stwierdził, iż przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd powinien rozstrzygnąć zasadności odwołania wnioskodawcy i orzec merytorycznie o jego żądaniach.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

odwołanie R. W. jest niezasadne.

R. W. urodził (...)r. W dniu 5 maja 2008 r. złożył wniosek o przyznanie emerytury. Z uwagi na fakt, iż nie miał wówczas ukończonego 65 roku życia O/ZUS przyznał mu wcześniejszą emeryturę na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 j.t. ze zm.) Wnioskodawca legitymuje się ponad 45 – letnim okresem składkowym i nieskładkowym (tj. łącznie 45 lat 6 miesięcy i 26 dni).

W dniu 5 sierpnia 2009 r. R. W. złożył do ZUS wniosek (k. 33 akt emerytalnych), w którym podał, iż w związku z ukończeniem 65 roku życia prosi „o zmianę emerytury wcześniejszej na normalną”. Dodatkowo oświadczył, iż zaistniały nowe okoliczności do przeliczenia emerytury. Uzyskał dokumenty świadczące o wyższym wynagrodzeniu oraz wymienił lata, na podstawie których żądał naliczenia emerytury. Decyzją z dnia 13 sierpnia 2009 r., nr (...) -1/15/EM dokonano przeliczenia emerytury, przy wysokości świadczenia przyjmując najkorzystniejszy wariant. Następnie organ rentowy wydał zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję z dnia 8 września 2009 r., nr (...) -1/15/E1 o przyznaniu prawa do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego (k. 64 – 65 akt emerytalnych). W dniu 7 marca 2012 r. R. W. złożył kolejny wniosek o przyznanie emerytury. Prawomocną decyzją z dnia 15 marca 2012 r. odmówiono prawa do emerytury z uwagi na wcześniejsze przyznanie tego świadczenia decyzją z dnia 8 września 2009 r.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy jest związany oceną prawną i wskazaniem co do dalszego postępowania wyrażonymi w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 lutego 2013 r. W związku z powyższym należało uznać, iż wnioskodawca nie uchybił określonego w przepisie art. 477⁹ § 1 k.p.c. terminowi do wniesienia odwołania i stąd podlega ono merytorycznemu rozpoznaniu.

W toku postępowania w sprawie wnioskodawca poparł odwołanie od decyzji z dnia 8 września 2009 r. i wniósł o jej zmianę poprzez przeliczenie składnika socjalnego emerytury wcześniejszej z uwzględnieniem kwoty bazowej właściwej na marzec 2012 r. i pozostawienie w mocy decyzji z dnia 20 maja 2008 r. w przedmiocie przyznania prawa do emerytury wcześniejszej. Wnioskodawca podnosił, iż przepracował dodatkowo okres 30 miesięcy, poczynając od marca 2009 r.

Zgodnie z treścią art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wysokość emerytury zależy od dwóch elementów: części stałej (socjalnej) świadczenia, tj. 24% kwoty bazowej oraz części indywidualnej zależnej od lat okresów ubezpieczenia (po 1,3 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych i po 0,7 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych) i dochodów z określonego okresu ubezpieczenia (podstawa wymiaru). W przepisie art. 21 ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy uregulowano kwestię ustalania podstawy wymiaru emerytury w sytuacji posiadania wcześniej ustalonego prawa, np. prawa do wcześniejszej emerytury. Na podstawie art. 53 ust. 3 i 4 cytowanej ustawy emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury. Przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień

do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Porównując datę przyznania wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury (8 maja 2008 r.) oraz wystąpienie z wnioskiem z dnia 5 sierpnia 2009 r. należy wskazać, iż pomiędzy tymi datami nie upłynął okres 30 miesięcy pozostawania odwołującego w zatrudnieniu.

W polskim systemie ubezpieczeń społecznych ustawodawca uregulował możliwość nabycia prawa do dwóch i więcej emerytur np. na podstawie art. 29 ustawy emerytalnej, (prawa do wcześniejszej emerytury) i prawa do emerytury na podstawie art. 27 ustawy (wraz z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego). Nie ulega wątpliwości, iż wnioskodawca miał przyznane prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie decyzji z dnia 20 maja 2008 r., a następnie po upływie jednego roku złożył wniosek, którego literalne brzmienie - w ocenie Sądu - nie pozostawia żadnych wątpliwości, co do zakresu jego żądania. Na jego podstawie chciał nabyć emeryturę w związku z ukończeniem 65 roku życia. Na mocy decyzji z dnia 8 września 2009 r. nastąpiło to. Organ rentowy przeliczył też świadczenie. Należy zauważyć, iż zarówno w decyzji z dnia 20 maja 2008 r., jak i kolejnych decyzjach z dnia 13 sierpnia i 8 września 2009 r. do ustalenia wysokości świadczeń posłużono się tą samą kwotą bazową, tj. 2.275,37 zł. Natomiast w pierwszej z wymienionych decyzji wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosił 82,43%, zaś na skutek rozpoznania wniosku z dnia 5 sierpnia 2009 r. i złożenia dodatkowej dokumentacji wysokość wskaźnika uległa zmianie. Według decyzji z dnia 13 sierpnia i 8 września 2009 r. wynosi on 90,06%. Organ rentowy w zakresie ustalania wysokości emerytury dokonał wyliczeń zgodnie z dyspozycją art. 53 ust. 3 i 4 i brak jest podstaw do ich podważenia. Należy podkreślić, iż przepis art. 53 ust. 4 uzależnia możliwość obliczenia wysokości emerytury przy zastosowaniu innej kwoty bazowej niż ta, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, jedynie w sytuacji podlegania przez zainteresowanego po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym co najmniej przez 30 miesięcy. Po dacie przyznania pierwotnego świadczenia, tj. prawa do wcześniejszej emerytury, do czasu wystąpienia z wnioskiem z dnia 5 sierpnia 2009 r. wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Uprawniony do świadczenia z ubezpieczenia społecznego ma swobodę wyboru czasu, w którym składa wniosek o kolejne świadczenie, skoro wyliczenie nowego świadczenia (w razie podlegania po nabyciu uprawnień do wcześniej przyznanego świadczenia co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniom społecznym) następuje z uwzględnieniem do części socjalnej świadczenia nowej kwoty bazowej, tj. kwoty obowiązującej na dzień przyznania nowego świadczenia. Ubezpieczeni, wybierając moment, w którym występują o nowe świadczenie, często kierują się wysokością aktualnie obowiązującej kwoty bazowej i uznając ją za satysfakcjonującą występują ze stosownym wnioskiem. Zastosowanie nowej kwoty bazowej do części socjalnej świadczenia może bowiem mieć miejsce wyłącznie w sytuacji nabycia nowego świadczenia przez osobę, która uprzednio również była uprawniona do świadczenia z ubezpieczenia społecznego i po nabyciu uprawnień do poprzedniego świadczenia podlegała co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 16 stycznia 2013 r., III AUa 617/12, LEX nr 1254325).

Ze względu na brak podstawy do zmiany zaskarżonej decyzji poprzez przyjęcie odmiennej kwoty bazowej do wyliczenia wysokości świadczenia odwołanie jako niezasadne podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.